

การพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบ โครงงานคุณธรรม

Development of Volunteer Mind Behavior of Students utilizing a Moral Project Based Learning.

สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรมกับนักศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรม 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และ 3) ศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาและแนวโน้มที่จะทำงานด้านจิตอาสาในอนาคตของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีการศึกษา 2555 เปรณการ วิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ

---

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

โครงการคุณธรรม เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน

โครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent Samples t-test) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

การวิจัยพบผลดังนี้

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ($\bar{x} = 3.79$) รองลงมาคือด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและการเสียสละต่อสังคม มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 3.77$)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา

อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.76$) ตัวแปรด้านการรับรู้ความสามารถ
 แห่งตนของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.71$) ตัวแปรด้าน
 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{x}=3.64$) ตัวแปรด้านการสนับสนุนจากครอบครัวของ
 นักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$) ตัวแปรด้านการสนับสนุน
 จากครอบครัวของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.50$) ตัวแปร
 ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} =$
 3.50)

2. นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
 คุณธรรมเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตอาสาทั้งโดยรวมและรายด้านสูง
 กว่า มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงกว่า และมีลักษณะมุ่ง
 อนาคตควบคุมตนสูงกว่่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้
 แบบโครงงานคุณธรรม

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์พฤติกรรมจิต
 อาสาของนักศึกษามี 5 ปัจจัย ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรมจิต
 อาสาของนักศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ การ
 รับรู้ความสามารถแห่งตน การสนับสนุนจากครอบครัว และ
 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยปัจจัยทั้งหมดนี้ให้ค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.81 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาได้ ร้อยละ 64.5 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อแนวโน้มพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาได้แก่ทัศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสา ซึ่งทำนายได้ร้อยละ 55.3

4. จากการสัมภาษณ์นักศึกษจำนวน 15 รายโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม ให้ข้อมูลว่าหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมตนเองมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลายด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนา และเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาต้องการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น มีการตัดสินใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นง่ายขึ้น ทำให้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น มีมุมมองในการใช้ชีวิตเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ 2) หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมโครงการคุณธรรม นักศึกษามีแนวโน้มที่จะทำกิจกรรมด้านจิตอาสาในด้านอื่น ๆ ได้แก่ การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น การซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนใน

โรงเรียน การทำงานกู้ภัย การช่วยเหลือผู้สูงอายุ การทาสีโรงเรียนให้หน้าเรียน การช่วยสอนหนังสือให้เด็กนักเรียนรุ่นน้อง การมอบเครื่องนุ่งห่มกันหนาวกับชาวหมู่บ้านที่ห่างไกลหรือโรงเรียนที่ขาดแคลน เป็นต้น สาเหตุเนื่องมาจากตนเองได้ทำโครงการคุณธรรมในครั้งนี้ และเห็นแบบอย่างจากเพื่อนทำโครงการคุณธรรมแล้วต้องการทำบ้าง รวมทั้งการเห็นแบบอย่างจากพ่อแม่ ครูอาจารย์และการรับรู้จากสื่อต่างๆ

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม, พฤติกรรมจิต

อาสา

Abstract

The purpose of this study were 1) to investigate the difference of volunteer behavior of students who joining and not-joining in moral project, 2) to investigate the other factors which impact to volunteer behavior of students in Faculty of Management Science, Rajabhat Sokon Nakhon University and 3) to investigate in-depth information of volunteer behavior of students and likely work on

the volunteer spirit in the future of the students. The sampling group consisted of the third year students in Faculty of Management Science in Rajabhat Sakon Nakhon University in the 2012 academic year. This research is mixed Method Research by the moral project based learning Processes. Instrument used the form of questionnaire structuring interview and evaluation. Quantitative data analysis used mean, percentage, standard deviation were employed for the analysis of quantitative data independent samples t-test, Stepwise Multiple Regression Analysis, But Qualitative data analysis used Content Analysis was analyzed and classified to be presented in forms of descriptive analysis.

The findings of this study were as follows:

1. The volunteer spirit behavior of the most students was at the high level 58.9 percent. The attitude towards the volunteer spirit behavior was at

the high level 63.7 percent. The ability of personal recognition was at the high level 61.6 percent. The condition of control was at high level 55.9 percent. The promotion from family was at high level 48.3 percent. The received information was at the high level 60.7 percent. The understanding of volunteer mind was at the level 60 percent.

2. The students who joined in the model of moral project were to be better volunteer spirit the ability of personal recognition and the control condition than who not joined in the project

3. The most influential factors to expect volunteer spirit behavior following has 5 Factors: the attitude towards students volunteer spirit behavior, the received information from media, the ability of recognition, the Promotion from family and the control condition. According to all factors, the correlation coefficient was 0.81 which relevant with the statistic at 0.014 and also explained the students volunteer spirit behavior at the level 64.5 percent. The most influential factors to the students'

volunteer spirit behavior is to the attitude toward to volunteer spirit that predict at level 55.3 percent.

4. Regarding to interviewed 10 students by using snowball technique 4.1) the students joined The project, they thought that their behavior had been changed into 3 ways as following : help one another more, easily make the decision, increasingly develop, the concept of using life throughout team working and solving skill 4.2) the students have many the activities in volunteer spirit such as sharing , fixing the equipment in school, rescue work, nursing old man, painting school, teaching assistance, donated clothing etc. Since the students had ever done this project and their friends were the model; their parent's model, their teacher including the learning from other media.

Keywords : moral project based learning, volunteer spirit behavior

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมโลกที่เข้ามาในประเทศไทย ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนไทยทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ ทำให้ผู้คนมุ่งแสวงหาความสุขส่วนตัวมากกว่าการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ชุมชนเกิดภาวะต่างคนต่างอยู่ ความไว้วางใจและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมลดลง มีความแตกแยก แบ่งฝักแบ่งฝ่ายและเกาะกลุ่มเอาตัวรอด (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553 : 30) ในประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีการกล่าวถึงจิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตอาสา (Volunteer Spirit) และได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เช่นเดียวกับประเทศไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาสาสมัครจะเป็นพลังที่หนุนเสริมการดำเนินกิจกรรมที่เป็นภารกิจสำคัญขององค์กรและสังคม นอกจากนี้การที่บุคคลเข้ามาเป็นอาสาสมัครยังมีส่วนช่วยพัฒนาตัวบุคคลนั้นเอง เช่น การพัฒนาสภาวะจิตใจและอารมณ์ให้มีความมั่นคงสูงขึ้น การพัฒนาความเป็นผู้นำ การเรียนรู้การให้ความเคารพผู้อื่น ฯลฯ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551)นอกจากนี้

กิจกรรมอาสาสมัครเป็นกระบวนการของการฝึกการ “ให้” ที่ดี เพื่อขัดเกลา ละวางตัวตน และบ่มเพาะความรักผู้อื่นโดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งนี้กระบวนการของกิจกรรม ซึ่งเป็นการสละตนเพื่อรับใช้และช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบกับความทุกข์ยากลำบาก หรือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของสังคม อาสาสมัคร (ศุภนัยสังเสริม และพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551: 14)

โครงการคุณธรรม (Moral Project) ถือเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมจิตอาสา เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำความดีแบบเชิงรุก โดยให้ผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมการเรียนรู้เอง ผ่านเทคนิควิธีการเรียนรู้แบบโครงการ โดยประเด็นที่เลือกทำโครงการนั้นเกิดขึ้นมาจากความสนใจและความคิดริเริ่มของผู้เรียนเอง เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริง ด้วยความพากเพียรพยายามอย่างจดจ่อต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร ในลักษณะวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) นำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทรามทางศีลธรรมและส่งเสริมการบ่มเพาะความดีมีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นระบบ รวมถึงการขยายความมีส่วนร่วมไปสู่

บุคคลต่าง ๆ ในสถานศึกษาและชุมชนของตนเองหรือชุมชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2550: 29) ดังนั้น จึง เป็น ที่ น่า สน ใจ ศี ก ษา ว่า หาก สถาบันการศึกษามีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการของโครงการคุณธรรม อาจทำให้ส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตให้เป็น ผู้ที่มีทักษะด้านจิตอาสาของนักศึกษาเพิ่มขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมจิตอาสาของ นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมกับ นักศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
3. เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาและแนวโน้มที่จะทำงานด้านจิตอาสาของนักศึกษา ในอนาคต

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรม เป็นผู้ที่มึพฤติกรรมจิตอาสาทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรม
2. ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ เพศ ทศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสา การรับรู้ความสามารถแห่งตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ความรู้ความเข้าใจจิตอาสา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 8 สาขาวิชา รวม 488 คน
2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรม และปัจจัยอื่นที่ส่งผลพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา ประกอบด้วย ทศนคติต่อพฤติกรรม จิตอาสา การรับรู้ความสามารถแห่งตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ ความรู้ความเข้าใจจิตอาสา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ความรู้ ความเข้าใจโครงการคุณธรรม และปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลนักศึกษา ประกอบด้วย เพศ ผลการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา การศึกษาบิดามารดา ประสบการณ์จิตอาสาของผู้ปกครอง 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาและพื้นที่ดำเนินการวิจัย เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2556 รวม 12 เดือน พื้นที่ดำเนินการเก็บข้อมูล ได้แก่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methodology research) เพื่อศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม สำหรับวิธีดำเนินงานใช้รูปแบบของ P.A.R.E. Model (Heffernan, 2001) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1.1) การเตรียมการ (Preparation)

1.2) การนำไปสู่การปฏิบัติ (Action)

1.3) การสะท้อนผล (Reflection)

1.4) การประเมินผล (Evaluation)

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Interview) คู่มือการจัดทำโครงการคุณธรรม และแบบประเมินโครงการ การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ทั้งเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง ตามวิธีการของ IOC แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษา จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ตามวิธีการของ ครอนบัค (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2550: 35) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ Independent Samples t-test ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์นักศึกษาผู้ให้ข้อมูล สำคัญแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ ข้อมูล

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ คู่มือการจัดทำโครงการคุณธรรม และแบบ ประเมินโครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำหนังสือ บันทึกรขอความอนุเคราะห์จากคณะวิทยาการจัดการเพื่อแจก แบบสอบถามให้กับนักศึกษาจาก 8 สาขาวิชา โดยแบ่งนักศึกษา ออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ คุณธรรมกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ คุณธรรม แล้วดำเนินการเก็บข้อมูลหลังจากนักศึกษาได้ดำเนิน กิจกรรมตามโครงการพัฒนาโครงการคุณธรรมแล้วในเวลาเดียว

พร้อมกันโดยการตอบแบบสอบถาม เพื่อหาความแตกต่างของ
แนวโน้มพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การ
สัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษา 10 ราย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้
แบบโครงการคุณธรรม โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (purposive
sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ดำเนินการเก็บรวบรวมแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการ
วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยจำแนกตาม
สถิติที่ใช้ดังนี้

1. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทำการ
ทดลองสมมติฐานมี 2 ลักษณะ คือ

- การวิเคราะห์ความแตกต่างใช้การทดสอบค่าที
(Independent Sample t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่าง
ของแนวโน้มพฤติกรรมจิตอาสาระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้รับ
การจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม

- การวิเคราะห์ปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (stepwise multiple regression Analysis)

2. สถิติพรรณนา (descriptive statistics) วิเคราะห์หาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ประกอบในการพิจารณาแยกกลุ่มย่อยสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

ผลการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามลำดับดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ผลการศึกษาคูณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร จำนวน 435 คนพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 69.2 มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.04 เกรดเฉลี่ยสูงสุด 3.89 เกรดเฉลี่ยต่ำสุด 1.96 กำลังศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ร้อยละ 34.9 และส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการพัฒนาโครงการ คุณธรรม ร้อยละ 76.6

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาใน ภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ใน ระดับมาก ร้อยละ 58.9 รองลงมา มีพฤติกรรมจิตอาสาในระดับ มากที่สุด ร้อยละ 22.5 ส่วนนักศึกษาร้อยละ 18.4 มีพฤติกรรม จิตอาสาในระดับน้อยที่สุด ถึงปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมจิตอาสาในระดับมากถึง มาก ที่สุดในทุกด้าน (ร้อยละ 80.7, 77.9 และ 75.0 ตามลำดับ) โดย ด้านการเสียสละต่อสังคมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.85 รองลงมา ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาเท่ากับ 3.79 และด้านการ ช่วยเหลือผู้อื่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77

3. การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 63.7 มีระดับการรับรู้ความสามารถแห่งตนอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 61.6 มีระดับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 55.9 มีระดับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 48.3 มีระดับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 42.8 มีระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 60.7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตอาสาในระดับเกณฑ์ร้อยละ 60

4. การวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาโครงการงานคุณธรรมกับตัวแปรต่างๆ พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการในทุกตัวแปรยกเว้นตัวแปรความรู้ความเข้าใจ เมื่อทำการวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ Independent Samples t-test ผลปรากฏว่า มี 3 ตัวแปรที่พบผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ 1) พฤติกรรมจิตอาสาโดยรวม ($t=2.418$, $Sig. =0.017$) และพฤติกรรมจิตอาสา

ด้านทั้งสามด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือสังคม ($t=2.149$, Sig. =0.033) ด้านเสียสละต่อสังคม ($t=2.132$, Sig. =0.034) และ ด้านมุ่งมั่นพัฒนา ($t=2.551$, Sig. =0.012) 2) การรับรู้ความสามารถแห่งตน ($t=3.018$, Sig. =0.003) และ 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($t=2.140$, Sig. =0.033) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาโครงการงานคุณธรรมเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตอาสาทั้งโดยรวมและรายด้านสูงกว่า มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงกว่า และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงกว่า ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วม

5. การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาโดยวิธีถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามี 5 ปัจจัย ได้แก่ ทศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ การรับรู้ความสามารถแห่งตน การสนับสนุนจากครอบครัว และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยปัจจัยทั้งหมดนี้ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.81 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ 0.01 และร่วมกันอธิบายพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาได้ ร้อยละ 64.5 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาได้แก่ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมจิตอาสาทำนายได้ ร้อยละ 55.3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาจำนวน 10 รายโดยการสุ่มแบบเจาะจง พบว่า

1. สภาพทั่วไปของนักศึกษาที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ส่วนใหญ่เป็นชายจำนวน 7 คน เป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.28 ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสกลนคร พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ได้รับค่าใช้จ่ายประจำเดือนจากบิดา โดยได้รับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนจำนวน 4,700 บาท มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดา

2. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตอาสา พบว่าหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตอาสาเพิ่มมากขึ้น โดย

ให้ข้อมูลว่า จิตอาสาคือการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การช่วยเหลือผู้อื่นแบบไม่หวังผลตอบแทน การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เต็มใจที่จะทำ รวมทั้งเป็นการพัฒนาสังคมและพัฒนาคนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และนอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่าการทำงานจิตอาสาเป็นการทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับเงินหรือค่าตอบแทน

3. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการคุณธรรม จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาให้ความเห็นว่าตนเองสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำโครงการคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนอกจากนี้ยังให้ข้อมูลว่า โครงการคุณธรรมเป็นเรื่องของการทำงานร่วมกัน ทำให้รู้ถึงประโยชน์ของความสามัคคี การทำงานเป็นทีม และทักษะการทำงานในท้องถิ่น การติดต่อประสานงานกับประชาชน การแบ่งงานกันทำ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนความรู้กัน รวมถึงการเสียสละบริจาคเงินสิ่งของเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์

4. ด้านพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา จากการทำสัมภาษณ์นักศึกษพบว่า จากประสบการณ์ ลงพื้นที่จัดทำโครงการคุณธรรม นักศึกษาคิดว่าตนเองมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปใน 3 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ และการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม โดยทำให้ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น มีการตัดสินใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นง่ายขึ้น ทำให้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น มีมุมมองในการใช้ชีวิตมากขึ้น รวมถึงการทำงานเป็นทีม และมีทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินงาน

5. ด้านแนวโน้มการทำงานด้านจิตอาสาของนักศึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษามีแนวโน้มที่จะทำกิจกรรมจิตอาสาในหลายๆ กิจกรรม โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์สะท้อนว่า นักศึกษาต้องการที่จะแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนในโรงเรียน การทำงานกู้ภัย การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ทาสีโรงเรียน ช่วยติวหนังสือให้รุ่นน้อง การมอบเครื่องนุ่งห่มกันหนาวกับหมู่บ้านที่ห่างไกลหรือโรงเรียนที่ขาดแคลน เป็นต้น สำหรับสาเหตุที่นักศึกษาต้องการที่จะทำกิจกรรมจิตอาสาในอนาคต เนื่องมาจากตนเองได้ทำโครงการคุณธรรมใน

ครั้งนี้ เห็นแบบอย่างจากเพื่อนทำโครงการอื่นแล้วต้องการทำบ้าง การเห็นแบบอย่างจากพ่อแม่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย และการรับรู้จากสื่อต่างๆ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการประมวลเอกสารทางทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยคาดถึงผลการวิจัยหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับเหตุและผลของพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาที่อาจปรากฏในนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม จึงตั้งสมมติฐานไว้ 2 ข้อ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 มีเนื้อความว่า “นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม เป็นผู้ที่มิแนวนิยมพฤติกรรมจิตอาสาทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม” ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม มีแนวนิยมพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมในทุกตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นตัวแปรความรู้ความเข้าใจ ผลที่พบเช่นนี้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ได้รับการ

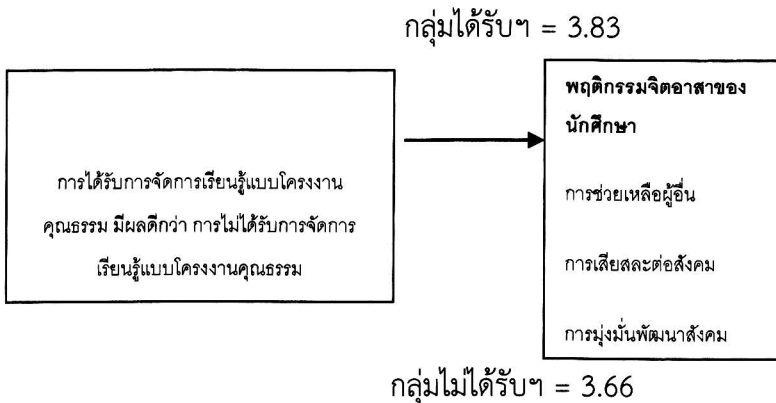
จัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรมเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตอาสา ทั้งโดยรวมและรายด้านสูงกว่า มีการรับรู้ความสามารถแห่งตน สูงกว่า และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรม ผลเช่นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสี เกษมสุข และ สุขุมาล เกษมสุข, 2550 อ้างถึงใน สุวิมล ชาติขำนิ, 2555) ที่พบว่านักเรียนได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติ เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักเรียนที่ได้รับพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติมีจิตสาธารณะหลังการทดลอง และหลังการทดลองแล้วเป็นเวลา 1 เดือน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือมีความคงทนของจิตสาธารณะหลังการทดลองแล้วเป็นเวลา 1 เดือน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรุรยา พรรณนา (2553) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสาธารณะของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบบริการสังคมที่ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีจิตสาธารณะเพิ่มสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรนุช ศรีสะอาด และคณะ (2553) เรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการ

เรียนการสอนโดยใช้โครงงาน ผู้วิจัยพบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ครบทุกด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจอยากเรียนรู้โดยวิธีทำโครงงานมากขึ้น และคิดว่าตนเองสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง มีความชื่นชอบสนใจดีขึ้นมากอย่างเห็นได้ชัดเจน มีความกระตือรือร้นมากขึ้น มีการค้นคว้า เกิดความอยากรู้ มีความสนุกสนาน อยากทำอีก เกิดการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เนื่องจากนักเรียนมีการปฏิบัติจริง ทำงานเป็นลำดับขั้นตอน ทำงานเป็นกลุ่ม มีการแก้ไขปัญหาโดยถามผู้ปกครอง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยอื่นๆ อีก ได้แก่ เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (2550) อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550) ธรรมนันธิกา แจ้งสว่าง (2553) สุคนธรส หุตะวัฒน์ (2550)

ในกรณีที่ตัวแปรความรู้ความเข้าใจจิตอาสาของนักศึกษาไม่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะว่ากระบวนการจัดทำโครงงานผู้วิจัยไม่ได้มุ่งเน้นให้นักศึกษาจัดทำโครงงานโดยตรง แต่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของโครงงานคุณธรรมซึ่งมีเนื้อหาสาระด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างเดียว จึงทำให้

ระดับความรู้ความเข้าใจจิตอาสาของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน
 ดังนั้นจึงควรมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับจิตอาสาให้
 มากขึ้น มีการจัดทำคู่มือการจัดการทำโครงการจิตอาสาโดยเฉพาะ
 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตอาสา
 โดยตรงและซึ่งอาจส่งผลให้คะแนนความรู้ความเข้าใจจิตอาสาที่
 แตกต่างกันได้ ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 ผลการได้รับจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรม

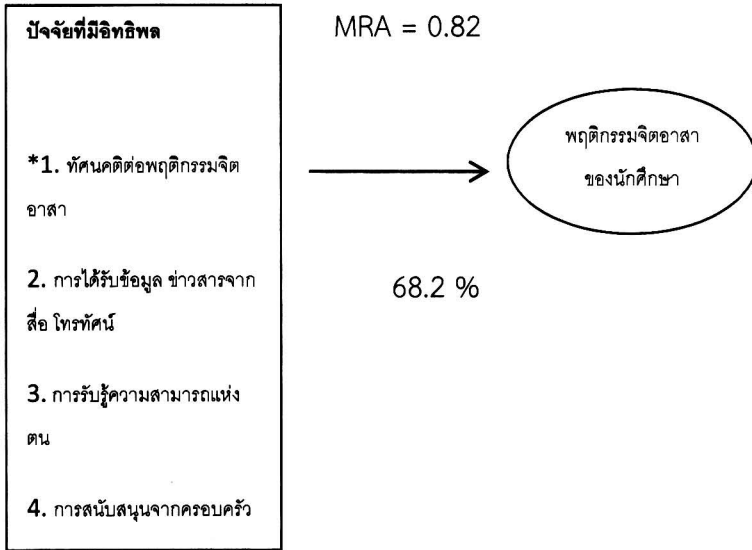
สมมติฐานที่ 2 มีเนื้อความว่า “ทัศนคติต่อพฤติกรรมจิต
 อาสา การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์
 การรับรู้ความสามารถแห่งตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ความรู้ความเข้าใจจิตอาสา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา” สมมติฐานนี้คาดว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสา มาก มีการสนับสนุนจากครอบครัวมาก มีการสนับสนุนจากอาจารย์มาก มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนมาก มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มาก มีความรู้ความเข้าใจจิตอาสา มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจิตอาสาทั้งโดยรวม และรายด้านมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสา น้อย มีการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย มีการสนับสนุนจากอาจารย์น้อย มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนน้อย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์น้อย มีความรู้ความเข้าใจจิตอาसान้อย

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระทั้งหมด 9 ตัว พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามี 5 ปัจจัย ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ การรับรู้ความสามารถแห่งตน การสนับสนุนจากครอบครัว และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุม

ตน โดยปัจจัยทั้งหมดนี้ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.81 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และร่วมกันอธิบายพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาได้ร้อยละ 64.5 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อแนวโน้มพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาได้แก่ ทศนคติต่อพฤติกรรมจิตอาสาทำนายได้ร้อยละ 55.3 ผลเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา หนูรุ่ง (2551, อ้างถึงใน สุวิมล ชาติขำนิ, 2555) ที่ได้ศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.572 สามารถอธิบายร่วมกันได้ 32.7% โดยปัจจัยที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกศล มีความดี (2547) ที่พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีทัศนคติต่อจิตสาธารณะที่ดี เป็นผู้มีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีทัศนคติต่อจิตสาธารณะไม่ดี ส่วนการรับรู้ความสามารถแห่งตนยังพบว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุด

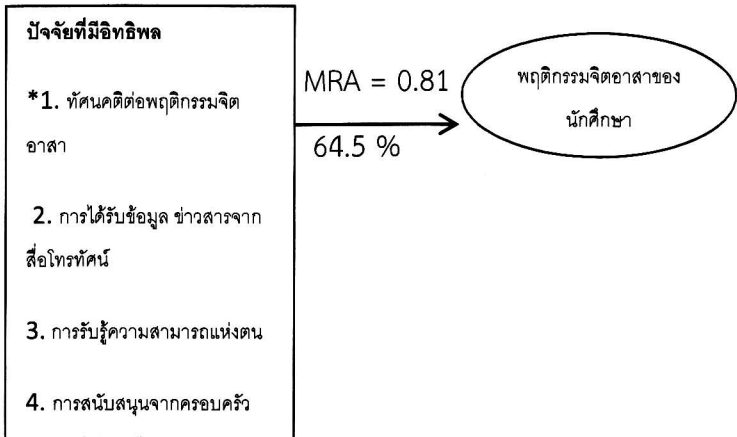
รองลงมาคือ การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน ดัง
แผนภูมิ 2

แผนภูมิ 2 ผลการทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา

นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อพฤติกรรมจิตอาสาโดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ทักษะติดต่อพฤติกรรมจิตอาสา การได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรศัพท์ การรับรู้

ความสามารถแห่งตน การสนับสนุนจากครอบครัว และลักษณะ
 มุ่งอนาคตควบคุมตน ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิ 3 ผลการทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตอาสาในกลุ่มนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรม

ผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรม

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรมมีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้ 1.1) การเตรียมการ 1.2) การนำไปสู่การปฏิบัติ 1.3) การสะท้อนผล 1.4) การประเมินผล ผู้วิจัยมีการประเมินผลความพึงพอใจ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อ

วัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.43$)

รายละเอียดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการของโครงงานคุณธรรม จากการสังเกตการณ์พบว่า นักศึกษามีการรวมกลุ่มกันคิดหาคำขอการทำโครงงานคุณธรรมแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงนำโครงงานที่วางแผนไว้ลงพื้นที่ปฏิบัติการและเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาสรุปรายงานผลการดำเนินโครงงาน จัดทำป้ายนิทรรศการเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของตนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากการลงพื้นที่ โดยสรุปมีโครงงานที่รายงานผลการดำเนินงานในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำนวน 24 โครงงาน ส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจจิตอาสา โดยนักศึกษาสะท้อนว่า จิตอาสาหมายถึง “การเสียสละประโยชน์ส่วนตน การช่วยเหลือผู้อื่นแบบไม่หวังผลตอบแทน การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อประโยชน์ต่อสังคม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เต็มใจที่จะทำ รวมทั้งเป็นการพัฒนาสังคมและคนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน” นอกจากนี้ยังทำให้นักศึกษารู้จักแบ่งเวลาว่างจาก

การเรียนรู้เพื่อทำโครงการคุณธรรม นอกจากนี้นักศึกษายังรายงาน ว่า ตนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำโครงการคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โครงการคุณธรรมเป็นเรื่องของการร่วมมือกัน ทำให้เกิดความสามัคคี ประสบการทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น การรู้จักแบ่งงานกันทำ การเสียสละ การมีน้ำใจ เป็นต้น

การได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมมีผลทำให้นักศึกษามีแนวโน้มที่จะทำกิจกรรม จิตอาสาที่หลากหลาย ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อนกลุ่มอื่นในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการคุณธรรมแล้ว ต้องการทำบ้าง รวมถึงการเห็นเพื่อนมีการช่วยเหลือสังคม และกิจกรรมที่นักศึกษาต้องการทำเมื่อมีโอกาสคือ การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น การซ่อมแซมอุปกรณ์กีฬาในโรงเรียน การทำงานกุศล การช่วยเหลือผู้สูงอายุ การทาสีโรงเรียน การตีหนังสือให้กับเด็กกำพร้า การมอบเครื่องนุ่งห่มกันหนาวให้กับผู้ที่ยากไร้ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆอีก เช่น การเห็นแบบอย่างจากพ่อแม่ การเห็นแบบอย่างจากอาจารย์ และการรับรู้จากสื่อต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่มุ่งเน้นที่จิตอาสาโดยตรง เช่น โครงการจิตอาสา เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่ตรงประเด็น และมีจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ก่อนเป็นอันดับแรก
2. ควรแบ่งช่วงเวลาเรียนรู้ของนักศึกษาโดยมุ่งเน้นให้นักศึกษามีการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเพิ่มมากขึ้น โดยแบ่งเป็นภาคทฤษฎีร้อยละ 50 และภาคปฏิบัติร้อยละ 50
3. ควรมีกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมน้อยลง เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมอย่างทั่วถึงในขณะทำกิจกรรม และทำให้ประหยัดด้านงบประมาณ เวลา และวัสดุอุปกรณ์
4. ควรมีกระบวนการสุ่มนักศึกษาเข้าเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม กับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม
5. ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการจัดเวทีสาธารณะ เพื่อให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยขอความร่วมมือจาก ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้ปกครอง และอาจารย์ เข้าร่วมกิจกรรม

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรรยา พรรณนา. 2553. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษารณณ์ตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ ฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2550. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2553 ของ สสช. เรื่อง ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11. วันศุกร์ที่ 6 สิงหาคม 2553 ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์ บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.
- สุวิมล ชาติขำนิ. 2555. ปัจจัยบางประการที่มี ความสัมพันธ์ต่อจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา.

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2550.

**บันทึกความสำเร็จ เยาวชนไทย.ทำดี ถวายในหลวง
ประจำปีการศึกษา 2550.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีจำกัด.

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2552.

**ความรู้การอบรมกระบวนการแนวจิตปัญญาศึกษา
เล่ม 2 การทำงานเชิงอาสาสมัคร.** กรุงเทพฯ: พริก
หวาน กราฟฟิค จำกัด.

Heffernan, K. 2001. "Service-learning in Higher
Education". **Journal of Contemporary Water
Reach and Evaluation.** 119: 1-8.